

Warszawa, dnia 11 stycznia 2016 r.

991100/0230-116/2015

UNP-2015-101727

Pan
Adam Podgórski
Zastępca Szefa
Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie,

Uprzejmie informuję, że do przekazanego przy piśmie z dnia 2 grudnia 2015 r., znak: GMS-WP-173-266/15, prezydenckiego projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z punktu widzenia wykonawcy, zgłaszam następujące uwagi.

Do art. 1 pkt 10

Proponuję, aby w zmienianym w art. 26c ust. 2 otrzymał brzmienie:

„2. Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego oraz kwoty środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z tym że przy ustalaniu podstawy obliczenia emerytury nie uwzględnia się kwot zwiększeń składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego określonego w art. 173-175, uzyskanych w wyniku waloryzacji kwartalnej, o której mowa w art. 25a, przeprowadzonej w celu obliczenia emerytury z Funduszu przyznanej po osiągnięciu wieku uprawniającego do tej emerytury i okresowej emerytury kapitałowej.”

Zmieniony w ten sposób przepis będzie obejmował również osoby, którym przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy ustalono prawo do emerytury po osiągnięciu wieku określonego w art. 24 ust.1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy.

Do art. 7 pkt 3

Korekty wymaga również art. 40 ust. 1e, w którym znajduje się odwołanie do art. 24 ust. 1a i 1b ustawy o emeryturach i rentach z FUS w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie projektowanej ustaw. Przepisowi temu proponuję nadać następujące brzmienie:

„1e. Na koncie ubezpieczonego ewidencjonuje się kwotę środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a, na ostatni dzień miesiąca poprzedzającego miesiąc ustalenia prawa do emerytury z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego wynoszącego 65 lat oraz z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego wynoszącego 60 lat przez osobę, która nie

REKTYFIKACJA

11-01-2016

11-01-2016

spełnia ustawowych warunków do ustalenia prawa do okresowej emerytury kapitałowej, z zastrzeżeniem ust. 1f.”.

Do art.17

Z projektowanego przepisu nie wynika, do jakich przypadków ma zastosowanie. Jeżeli – przykładowo - ma uniemożliwić występowanie o emeryturę z tytułu ukończenia wieku 60 lat przez kobietę i 65 lat przez mężczyznę osobom, które uzyskały prawo do emerytury w wieku wyższym, zgodnym z przepisami obowiązującymi w okresie od 1 stycznia 2013 r. do dnia wejścia w życie projektowanej ustawy, to powinien być inaczej sformułowany.

Do art. 18

Proponuję, aby art. 18 otrzymał następujące brzmienie:

„Art.18. 1. Rozpatrzeniu na podstawie niniejszej ustawy podlegają sprawy wszczęte i nie zakończone do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, dotyczące osób, które: :

- 1) do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy osiągnęły wiek emerytalny wynoszący co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn, lecz nie osiągnęły wieku emerytalnego obowiązującego przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, oraz*
- 2) spełniały pozostałe warunki wymagane do nabycia prawa emerytury.”*

2. Prawo do emerytury w przypadkach, o których mowa w ust. 1, powstaje od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Przepis w proponowanym brzmieniu gwarantuje przyznanie emerytury osobom, które w dniu zgłoszenia wniosku o emeryturę nie spełniają warunków do przyznania emerytury w wieku określonym przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy, a w toku postępowania, na skutek zmian wprowadzonych projektowaną ustawą, okaże się, że spełniają warunek wieku określonego tą ustawą.

Do art.19

Proponuję, aby art.19 otrzymał brzmienie:

„Art.19. 1. Osoby, które w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy mają ustalone prawo do:

- 1) świadczenia przedemerytalnego na podstawie ustawy, o której mowa w art. 12,*
- 2) emerytury pomostowej na podstawie ustawy, o której mowa w art. 14, albo*
- 3) nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego na podstawie ustawy, o której mowa w art. 15*

oraz przed dniem jej wejścia w życie osiągnęły wiek wynoszący co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn, zachowują te uprawnienia do dnia osiągnięcia wieku emerytalnego określonego dla danej osoby, obowiązującego w dniu poprzedzającym dzień wejścia w życie niniejszej ustawy, chyba że prawo do świadczenia ustanie przed tym dniem.

2. Osoby, które w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy mają ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy na okres do dnia osiągnięcia wieku emerytalnego oraz przed dniem jej wejścia w życie osiągnęły wiek wynoszący co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn, zachowują te uprawnienia do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, chyba że prawo do świadczenia ustanie przed tym dniem.

3. Zakład Ubezpieczeń Społecznych powiadamia osoby wymienione w ust.1i 2 o obowiązujących od dnia wejścia w życie ustawy warunkach nabywania prawa do emerytury, a osoby wymienione w ust. 1 także o możliwości zgłoszenia wniosku o emeryturę po dniu wejścia w życie ustawy”.

Proponowany przepis ust.1 oznacza zachowanie uprawnień do wskazanych świadczeń do czasu osiągnięcia wieku emerytalnego przewidzianego w przepisach obowiązujących do dnia wejścia w życie projektowanej ustawy, zgodnie z zapisami w wydanych decyzjach lub informacji przekazanej tym osobom przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych - po wejściu w życie ustawy, która wydłużyła powszechny wiek emerytalny.

Z uwagi na to, że osoby uprawnione do renty z tytułu niezdolności do pracy, które przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy osiągnęły wiek wynoszący co najmniej 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn, z dniem wejścia w życie tej ustawy nabędą prawo do emerytury przyznanej z urzędu na podstawie art. 24a ustawy emerytalnej (w wieku przewidzianym w art. 24 tej ustawy w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą), w ust. 2 artykułu proponuje się wprowadzenie przepisu, zgodnie z którym prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy ustanie z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. Wprowadzenie takiego przepisu wydaje się konieczne z uwagi na to, iż osoby te decyzją organu rentowego mają przyznaną rentę z tytułu niezdolności do pracy na okres do dnia osiągnięcia wieku emerytalnego przewidzianego w art. 24 ustawy emerytalnej, w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy (lub Zakład poinformował te osoby o zachowaniu prawa do renty z tytułu niezdolności do dnia osiągnięcia tego wieku, przekazując zawiadomienie, o którym mowa w art. 17 ustawy z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw).

Ponadto proponuję dodanie dodatkowych przepisów (roboczo określonych jako 19a i 19b) w brzmieniu:

„Art.19a. 1. Osoby, które w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy mają ustalone prawo do:

- 1) świadczenia przedemerytalnego na podstawie ustawy, o której mowa w art. 12,*
  - 2) emerytury pomostowej na podstawie ustawy, o której mowa w art. 13, albo*
  - 3) nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego na podstawie ustawy, o której mowa w art. 14,*
  - 4) renty z tytułu niezdolności do pracy na podstawie ustawy, o której mowa w art. 1*
- oraz poczynając od dnia jej wejścia w życie osiągnęły wiek wynoszący co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn zachowują te uprawnienia do dnia osiągnięcia tego wieku, chyba że prawo do świadczenia ustanie przed tym dniem.*

2. Zakład Ubezpieczeń Społecznych powiadamia osoby wymienione w ust. 1 o obowiązujących od dnia wejścia w życie ustawy warunkach nabywania prawa do emerytury.”

Proponowany przepis oznacza, że w stosunku do tych osób, które mają prawo do wymienionych świadczeń, lecz wiek 60 lub 65 lat ukończyły po wejściu w życie ustawy, nie ma podstaw do kontynuowania wypłaty tych świadczeń z uwagi na możliwość zgłoszenia wniosku i uzyskania prawa do emerytury z art. 24 ustawy emerytalnej w projektowanym brzmieniu lub przyznanie z urzędu emerytury na podstawie art. 24a ustawy . Osoby te – zgodnie z proponowanym zapisem ust. 2 – będą powiadomione o takiej możliwości/przyznaniu z urzędu emerytury przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, z odpowiednim wyprzedzeniem.

„Art.19b. 1. Osoby, którym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy ustalono prawo do okresowej emerytury kapitałowej na okres do dnia poprzedzającego osiągnięcie

wieku emerytalnego i które przed dniem wejścia w życie ustawy osiągnęły wiek emerytalny wynoszący co najmniej 65 lat, zachowują te uprawnienia do dnia poprzedzającego dzień wejścia w życie niniejszej ustawy, chyba że prawo do świadczenia wygaśnie przed tym dniem.

2. Jeżeli osoba, o której mowa w ust.1, pobierała emeryturę do dnia poprzedzającego dzień wejścia w życie niniejszej ustawy, emerytura z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ulega ponownemu obliczeniu od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy na zasadach określonych w art.26c ustawy wymienionej w art.1, przy czym do obliczenia emerytury przyjmuje się średnie dalsze trwanie życia ustalone dla wieku tej osoby, obowiązującego w dniu poprzedzającym dzień wejścia ustawy w życie.

3. Zakład Ubezpieczeń Społecznych informuje osobę, o której mowa w ust.2, o treści art.25b ustawy wymienionej w art.1, w brzmieniu ustalonym niniejszą ustawą.

Proponowane przepisy mają na celu uregulowanie sytuacji osób, którym ustalono prawo do okresowej emerytury kapitałowej przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy.

Do art. 20

W art. 20 proponuję dodanie ust.4 w następującym brzmieniu:

„4. Do osób, o których mowa w ust.1, kontynuujących zatrudnienie przed dniem nabycia prawa do emerytury częściowej, nie stosuje się przepisu art.103a ustawy wymienionej w art.1”.

Skreślony w projektowanej ustawie art. 26b przewidywał wyłączenie - w stosunku do osób, które uzyskały prawo do emerytury częściowej - ogólnych zasad zawieszania świadczeń, w tym również zasady wyrażonej w art. 103a, a więc zawieszania wypłaty emerytury w przypadku kontynuowania zatrudnienia u pracodawcy, u którego ta osoba była zatrudniona przed przejściem na emeryturę częściową – bez względu na wysokość osiąganego przychodu. Z uwagi na to, że warunkiem uzyskania prawa do emerytury częściowej było, m.in., ukończenie przez mężczyznę wieku co najmniej 65 lat – przywołane w skreślonym art. 26b przepisy art. 103 i 104 nie mają już do nich zastosowania.

Jednak – skoro ustawa o emeryturach i rentach z FUS w dotychczasowym brzmieniu – gwarantowała tym osobom wypłatę emerytury częściowej mimo kontynuowania zatrudnienia u dotychczasowego pracodawcy, konieczne jest utrzymanie tej gwarancji po wejściu w życie projektowanej ustawy.

Do art. 26

Realizacja ustawy wiąże się z koniecznością głębokich zmian w systemach informatycznych funkcjonujących w Zakładzie, przede wszystkim zmiany w algorytmach służących do ustalania prawa i wysokości świadczeń. Dotyczy to nie tylko algorytmów przyznawania na wnioski i z urzędu emerytur w zmienionym powszechnym wieku emerytalnym, wynoszącym 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn, ale również wielu innych algorytmów, takich jak:

- 1) ponownego obliczenia emerytury kobietom pobierającym okresowe emerytury kapitałowe, w przypadku których w związku z osiągnięciem wieku emerytalnego przewidzianego dla mężczyzn wynoszącego 65 lat, ustanie prawo do okresowej emerytury kapitałowej, a w przypadku kobiet, które osiągnęły wiek 65 lat przed wejściem w życie ustawy – z dniem wejścia w życie ustawy,
- 2) wstrzymywania wypłaty świadczeń, do których prawo ustaje w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego 60 lat dla kobiet lub 65 lat dla mężczyzn, a w przypadku osób, które osiągnęły ten wiek przed wejściem ustawy – z zachowaniem wieku emerytalnego obowiązującego przed wejściem w życie

ustawy (świadczenia przedemerytalne, emerytury pomostowe, nauczycielskie świadczenia kompensacyjne),

- 3) ustalania podwyższenia do kwoty najniższej emerytury w związku z udowodnieniem wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego,
- 4) blokowania możliwości przyznania emerytury częściowej, z jednoczesnym zapewnieniem obsługi emerytur częściowych przyznanych przed dniem wejścia w życie ustawy,
- 5) wypłaty emerytur zawieszonych w związku z osiąganiem przychodów dla osób, które osiągają wiek emerytalny odpowiednio: 60 lat kobieta, 65 lat mężczyzna,
- 6) jednorazowego przenoszenia środków z OFE w związku ze złożeniem wniosku o emeryturę w powszechnym w wieku emerytalnym 60 lat kobieta i 65 lat mężczyzna lub przyznaniem z urzędu emerytury - w odniesieniu do osób, w przypadku których nie zostało zakończone przeniesienie środków w trybie „suwaka”.

Ponadto zmiany wymagać będą algorytmy ustalania emerytury hipotetycznej. Dodać należy również potrzebę dokonania znaczących zmian w decyzjach emerytalno-rentowych i dostosowania treści decyzji oraz informacji i pouczeń w decyzjach do zmienionych regulacji prawnych.

Mając na uwadze wskazany wyżej zakres zmian oraz procedury realizacji zmian w KSI ZUS, wynikające z zawartej z wykonawcami Umowy ramowej i uwarunkowań w zakresie wytwarzania oprogramowania, czas potrzebny Zakładowi na wprowadzenie zmian wynosi co najmniej 9 miesięcy od momentu ustalenia ostatecznego zakresu zmian legislacyjnych, w szczególności związanych z okresem przejściowym.

Na powyższy czas dokonywania zmian znaczny wpływ ma konieczność realizacji modyfikacji zgodnie z procedurą przetargową PZP. Na skutek licznych kontroli umów zawieranych przez Zakład w obszarze IT oraz wynikających z tych kontroli wniosków pokontrolnych, zawarto Umowę ramową na modyfikację i rozbudowę oprogramowania KSI ZUS. Oznacza to, że każda modyfikacja lub rozbudowa systemu musi być przeprowadzona w ramach odrębnej procedury przetargowej PZP, przy czym liczba wykonawców ograniczona jest do podmiotów, z którymi zawarto Umowę ramową. W obecnym stanie prawnym, tj. zgodnie z podpisaną Umową ramową i PZP, nie ma możliwości realizacji modyfikacji w innym trybie, np. zamówienia z wolnej ręki, ponieważ nie zachodzą przesłanki je uzasadniające.

Główne i kluczowe fazy przebiegu procesu modyfikacji KSI ZUS są następujące:

- 1) opracowanie założeń i Uzgodnienia Projektowego (UP) składających się na SIWZ, realizowane przez Zakład w ramach dedykowanego zespołu projektowego;
- 2) opracowanie i opublikowanie SIWZ oraz przeprowadzenie procedury wyboru wykonawcy, proces zamówieniowy obejmuje w szczególności: powołanie Komisji, prace Komisji nad opracowaniem Zaproszenia do Wykonawców do składania ofert w tym SWIZ (należy mieć na uwadze czas na ewentualne zapytania i odwołania Wykonawców), ocenę złożonych ofert i wybór oferty najkorzystniejszej (należy przewidzieć czas na wyjaśniania, uzupełniania ofert oraz czas na odwołania), podpisanie umowy i ogłoszenie o udzieleniu zamówienia;
- 3) realizacja modyfikacji obejmująca: wytworzenie dokumentacji projektowej i powykonawczej niezbędnej w celu dalszego utrzymywania i rozwoju systemu oraz wykonania zmiany w sposób optymalny kosztowo (opracowanie Analitycznego Opisu Modyfikacji (AOM) wraz z Wymiarowaniem Pełnym, Planu Testów Akceptacyjnych (PTA), Dokumentacji Użytkownika (DU), Dokumentacji Administratora (DA), Dokumentacji Technicznej (DT), Ujednoliconej Dokumentacji Analitycznej (UAOM)

i Powykonawczej Dokumentacji Technicznej (PDT)), wytworzenie oprogramowania i przeprowadzenie testów akceptacyjnych oprogramowania, dostarczenie i weryfikację Pakietów Instalacyjnych, instalację w oprogramowania w środowisku produkcyjnym .

Ryzyka związane z niewprowadzeniem modyfikacji oprogramowania na czas wejścia w życie przepisów wiążą się z:

- 1) opóźnieniami w realizacji wniosków o emeryturę w związku z osiągnięciem wieku 60 lat (kobiety) lub 65 lat (mężczyźni) z uwagi na systemowe powiązanie prawa do emerytury z podwyższonym wiekiem emerytalnym,
- 2) opóźnieniami w przyznaniu z urzędu emerytury osobom pobierającym renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego oraz w ponownym obliczeniu z urzędu emerytury kobietom pobierającym okresowe emerytury kapitałowe, w przypadku których w związku z osiągnięciem wieku emerytalnego przewidzianego dla mężczyzn ustało prawo do okresowej emerytury kapitałowej,
- 3) powstaniem nadpłat świadczeń przedemerytalnych, emerytur pomostowych i nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych, w przypadku których utrata prawa następuje odpowiednio z dniem osiągnięcia wieku emerytalnego lub poprzedzającym osiągnięcie wieku emerytalnego, finansowanych odpowiednio: z Funduszu Pracy, Funduszu Emerytur Pomostowych i z budżetu państwa.

Ponadto proponuję wprowadzenie do art. 26 dodatkowego przepisu o wcześniejszym wejściu w życie – po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia – przepisów art. 19 ust. 3, art. 19a ust. 3 i art. 19b ust. 3 projektowanej ustawy, tak by Zakład Ubezpieczeń Społecznych mógł z odpowiednim wyprzedzeniem powiadomić osoby uprawnione do świadczeń wymienionych w tych przepisach. W związku z tym art. 26 proponuje nadać brzmienie:

„Art. 26. Ustawa wchodzi w życie z dniem ....., z wyjątkiem przepisu art. 19 ust. 3, art. 19a ust. 3 i art. 19b ust. 3, które wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia”.

Ponadto:

1. Projektowana ustawa nie określa, które tablice średniego dalszego trwania życia (zgodnie z art. 26 ust.6 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) należy przyjąć w odniesieniu do osób mających ustalone prawo do emerytury przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy, które do tego dnia nie wystąpiły z wnioskiem o ponowne ustalenie wysokości emerytury w trybie art. 26 ust.6 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Osoby te mają prawo do ponownego obliczenia, z zastosowaniem art. 26 ust. 6 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, emerytury przysługującej na podstawie art. 24 i 24a tej ustawy, okresowej emerytury kapitałowej oraz emerytury przyznanej na podstawie art. 27 tej ustawy (obliczonej z zastosowaniem art. 55 tej ustawy).

Uzasadnione jest, aby osoby te skorzystały tylko z tablicy trwania życia obowiązującej w dniu osiągnięcia wieku emerytalnego, uprawniającego do emerytury w myśl przepisów obowiązujących przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy. Odpowiednią regulację, ograniczającą możliwość kolejnego przeliczania emerytury tym osobom, które już skorzystały z ponownego ustalenia wysokości świadczenia w trybie art. 26 ust.6, należałoby wprowadzić do przepisów przejściowych.

W związku z tym proponuję wprowadzenie nowych przepisów (na roboczo określonych jako 20a i 20b) w brzmieniu:

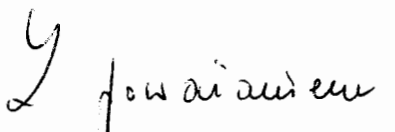
„Art.20a. Przepis art.26 ust. 6 ustawy, o której mowa w art.1, w brzmieniu ustalonym niniejszą ustawą, nie ma zastosowania do osób, którym wysokość emerytury ustalono na podstawie art. 2 ustawy z dnia 5 marca 2015 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015r. poz. 552).

Art.20b. Do osób, którym przyznano emeryturę po osiągnięciu wieku emerytalnego obowiązującego w dniu poprzedzającym wejście w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepis art. 26 ust.6 ustawy, o której mowa w art.1, w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.”

2. Proponuję wprowadzenie nowego przepisu (roboczo określonego jako 20c) w brzmieniu:

„Art. 20c. Przy rozliczaniu przychodu uzyskanego przez emerytów w latach kalendarzowych poprzedzających rok, w którym weszła w życie ustawa, wiek emerytalny, o którym mowa w art. 103 ust. 2 ustawy, o której mowa w art.1 niniejszej ustawy, ustala się na podstawie przepisów obowiązujących w roku kalendarzowym, którego dotyczy to rozliczenie.”

Przepis ten ma zagwarantować stosowanie dotychczasowych zasad rozliczania przychodu, o którym mowa w art.104 ustawy o emeryturach i rentach z FUS , poprzez przyjęcie w okresie od 1 stycznia 2013 r. do 31 grudnia 2015 r., właściwego dla emeryta wieku emerytalnego, ustalonego według przepisów art. 24 lub 27 tej ustawy , w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy.

p.o. PREZES
ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH
Elżbieta Łopacińska